

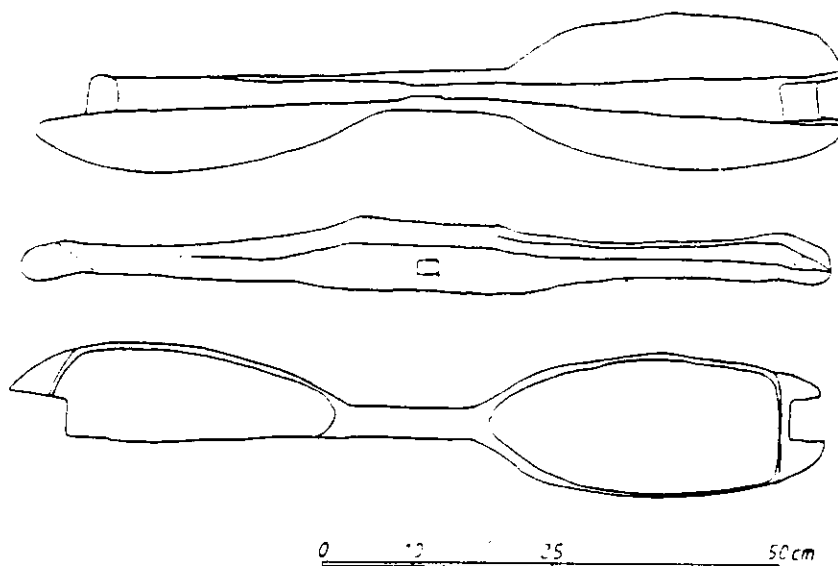
Nordsvensk Hjortspringbåd?

FRA MARINARKEOLOGISK NYHEDSBREV NO 2

(TILL. TIL OPTRYK FRA O. CRUMLIN-PEDERSEN, TLF, 18.5.94/KVVU)

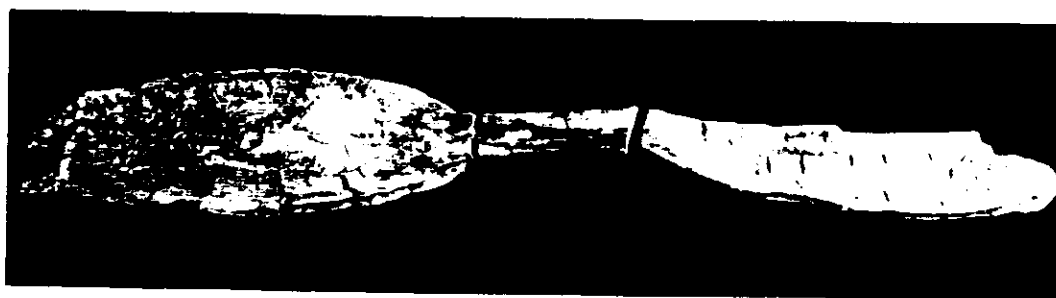
Hjortspringbåden fra 350-300 f.kr. blev udgravet 1921-22 i en mose på Als og er nu udstillet på Nationalmuseet i København. Dette ca. 19 m lange fartøj har siden da stået som et meget konkret vidnesbyrd om den elegante bådbygnings-tradition, som bronzealderens snabelskibe må være bygget ud fra. Men Hjortspringbåden har stået meget alene, for hverken for eller siden den blev udgravet, er der hidtil fremkommet et eneste tilsvarende fund noget steds i Skandinavien. Der har været mange overvejelser, hvor man skulle kunne finde andre eksempler på bronzealderens og den ældre jernalders plankebyggede både. Men ingen havde vel forestillet sig, at det næste fund af denne art skulle komme fra en montre i et nordsvensk museum! Her kommer den første melding om en »Hjortspring-tofte«, hvis fund-historie tyder på, at der måske er mere at finde på fundstedet. Vi lykønsker vor svenske kollega og håber, sagen vil blive fulgt op med den konsekvens, som fundets betydning retfærdiggør.

Red.

Opmaling af bådtoften fra Själevad.

Bådtoften fra Själevad, fotograferet af Björn Crankvist, Länsmuseum.

I efteråret 1993 blev de arkæologiske samlinger på Länsmuseet, Västernorrland, gennemgået og registreret. Her ved fandt man i en gammel montre en trægenstand, hvis funktion ikke umiddelbart kunne bestemmes. Stykket var omhyggeligt tildannet med en bladformet flade for hver ende af en T-formet midterdel. En håndværker, der havde lavet kopier af skindbåde, henviste til ligheden med Hjortspringbådens tofter, og denne lighed var virkelig slående i hele udformningen. En C-14-datering blev udført og gav resultatet 220 f.Kr. (kalibreret, Beta Analytical Inc. 68261 No 1 L:M 8690. 2160 ± 80 BP).

Toften er lavet af skovivr og måler 93 cm i længden og 8 cm i højden med 39 cm lange og 17 cm brede hulede sæder. Yderst er der indhak for spanstets ender, der har haft en vinkel på ca. 30° mod toftens plan. Midtpå findes et rektangulært hul 3×2 cm med en markeret kærve nedenfor.

Ifølge museets fundprotokol blev fundet indleveret i 1920-erne af agronom R. Eriksson fra Själevad. Træstykket var fundet ved en ledningsgravning, lejret ca. 2 m dybt i ler ved Hampnas tolkhogskola, Själevad, Ornskoldsviks kommun.

Fundstedet er interessant. Det ligger ca. 5 meter over det nutidige havniveau. Med vor landhævning på ca. 1 m pr. 100 år burde fundstedet have ligget ca. 22 m over havet, hvis toften/båden var blevet efterladt på datidens strandbred. Dette kunne tyde på, at det drejer sig om et forlist fartøj, der i den ældre jernalder er gået ned på dybt vand med udrustning og måske mandskab. Dette kan måske belyses nærmere ved en påtænkt kommende undersøgelse.

Seth Jansson

Länsmuseet, Västernorrland, Sverige

Hjortspringbådens stævnparti med tofter af samme type som den fundne fra Själevad.

